

KAMER VAN KOOPHANDEL
CENTRAAL GELDERLAND

Ondernemerschapsmonitor 2010 Stadsregio Arnhem Nijmegen

KAMER VAN KOOPHANDEL
CENTRAAL GELDERLAND

Colofon

Uitgever:

Kamer van Koophandel Centraal Gelderland

Kronenburgsingel 525

Postbus 9292

6800 KZ Arnhem

internet: www.kvk.nl

Auteur:

E.A.F. Hammink, beleidsmedewerker regiostimulering

T (026) 353 89 76

F (026) 353 89 53

Email: elmer.hamminck@kvk.nl

Voor vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met:

J.E. van der Beek, beleidsadviseur ruimtelijke ordening en economisch onderzoek

T (026) 353 87 80

F (026) 353 89 53

Email: jan.vander.beek@kvk.nl

Arnhem, februari 2011

© 2011 Kamer van Koophandel voor Centraal Gelderland

Het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Kamer van Koophandel Centraal Gelderland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten of andere onvolkomenheden in deze publicatie.

Samenvatting

Het algemene beeld in de Stadsregio Arnhem Nijmegen van 2010 ten opzichte van 2009 is als volgt:

- Het aantal startende bedrijven bereikte in 2010 een recordhoogte van 5.323 bedrijven. Een stijging van 20,9% ten opzichte van 2009.
- Deze groei van het aantal startende bedrijven wordt veroorzaakt door het nieuwe Handelsregister. Met de invoering van het nieuwe Handelsregister is (en wordt) de populatie vergroot. Veel organisaties die voorheen niet verplicht waren om in te schrijven, moeten zich nu wel registreren. Er is derhalve sprake van een trendbreuk in de cijfers.
- In alle sectoren is er sprake van een toename van het aantal startende bedrijven.
- De toename van het aantal startende ondernemingen in de Stadsregio ligt boven de landelijk ontwikkeling.
- Landelijk stijgt het aantal starters met 18,1%.
- Het aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen daalt met 17,1%. Landelijk is sprake van een daling met 9,9%.
- Alleen het aantal oprichtingen in de financiële dienstverlening vertoont een stijging.
- Het aantal bedrijven dat de deuren definitief sloot, stijgt met 7,9%. Landelijk namen de opheffingen toe met 8,0%.
- Ondanks deze overall stijging is de daling van het aantal opheffingen binnen de bouw het opvallendst.
- De aanwas (saldo van oprichtingen -/- opheffingen) in de Stadsregio Arnhem Nijmegen neemt toe met 9,8%.
- In Nederland stijgt de aanwas met 11,5%.
- Van alle gemeenten in de Stadsregio is de aanwas het sterkst in de gemeente Arnhem.
- Het migratiesaldo (inkomende-vertrekkende bedrijven) is het meest positief voor de gemeente Overbetuwe. Echter de gevolgen van de migratiecijfers op de werkgelegenheid zijn, net als vorig jaar, juist het meest positief voor de gemeente Arnhem.
- De nieuwe inschrijfplichtige bedrijven maken 8,0% uit van het handelsregister in de Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Starters.....	6
3	Nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen	11
4	Opheffingen.....	14
5	Saldo starters+oprichtingen – opheffingen (aanwas)	17
6	Immigratie en emigratie	20
7	Nieuwe inschrijfplichtigen	21
8	Bijlagen	23

Ondernemerschapsmonitor Stadsregio Arnhem Nijmegen 2010

1 Inleiding

De Ondernemerschapsmonitor Stadsregio Arnhem Nijmegen brengt actuele ontwikkelingen in beeld die betrekking hebben op ondernemingen in de Stadsregio. Elk halfjaar, en aan het einde van elk kalenderjaar wordt het aantal starters, nieuwe dochterbedrijven/nevenvestiging, opheffingen en migraties onderzocht.

In deze jaarrapportage worden de gegevens steeds zowel per jaar als op langere termijn weergegeven. Ook wordt een verdeling naar bedrijfssectoren gemaakt. De cijfers worden als totaal voor de gehele regio en per gemeente weergegeven. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met de landelijke cijfers.

Gebiedsindeling

De Stadsregio Arnhem – Nijmegen bestaat uit de volgende 20 gemeenten:

Arnhem, Beuningen, Doesburg, Duiven, Groesbeek, Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.

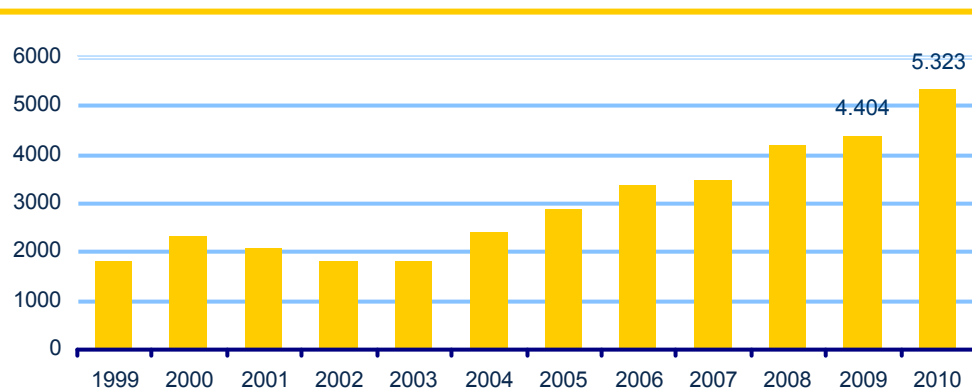
Leeswijzer

De ondernemerschapsmonitor is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 komt de ontwikkeling van het aantal startende bedrijven aan de orde. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de ontwikkeling van het aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen. Hoofdstuk 4 behandelt de opheffingen, waarna in het vijfde hoofdstuk de aanwas (totaal aantal oprichtingen minus opheffingen) van de ondernemingen aan bod komt. In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de immigratie- en emigratiecijfers en hoofdstuk 7 gaat in op de effecten van de nieuwe inschrijfplichtigen. Afgesloten wordt met de bijlagen.

2 Starters

Ontwikkeling starters op de lange termijn

Starters Stadsregio 1999 - 2010

Uit bovenstaande grafiek blijkt het aantal startende bedrijven de afgelopen jaren flink in de lift te zitten. Het aantal starters bereikte in 2010 een recordhoogte van 5.323 bedrijven. Dit betekent een groei van 20,9% ten opzichte van de 4.404 startende ondernemingen in 2009.

Gelet op de gevolgen van de economische malaise van de afgelopen periode, is deze stijging opvallend te noemen. Voor een groot deel kan de stijging van het aantal startende bedrijven worden toegeschreven aan de invoering van het nieuwe Handelsregister. Met de invoering van het nieuwe Handelsregister op 1 juli 2008 is (en wordt) de populatie vergroot. Veel organisaties die voorheen niet verplicht waren in te schrijven, moeten zich nu wel registreren. Het gaat hier bijvoorbeeld om de vrije beroepen (b.v. artsen en notarissen) en (semi)overheidsinstanties. De nieuwe groep inschrijvers – met name de zorg en cultuur - kent veel startende bedrijven. Er is derhalve sprake van een trendbreuk in de cijfers.

Startende bedrijven per bedrijfssector

In onderstaande tabel zijn de starters weergegeven naar bedrijfssector:

Starters per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	46	64	18	39,1%	3,6%
Industrie	105	131	26	24,8%	30,9%
Bouwnijverheid	388	453	65	16,8%	11,2%
Groothandel	190	248	58	30,5%	12,7%
Detailhandel	512	605	93	18,2%	21,0%
Horeca	109	154	45	41,3%	25,5%
Vervoer	111	151	40	36,0%	28,9%
Financiën	16	24	8	50,0%	57,4%
Adviesdiensten	714	850	136	19,0%	17,1%
Facilitaire diensten	641	798	157	24,5%	23,5%
Persoonlijke diensten	696	846	150	21,6%	11,9%
Algemene diensten	876	999	123	14,0%	19,1%
Totaal	4.404	5.323	919	20,9%	18,1%

Kijkend naar de verschillende bedrijfssectoren dan neemt het aantal starters in alle sectoren toe. Naast de verklaring van de invoering van het nieuwe handelsregister (dit uit zich vooral in groei van de dienstverlenende sectoren en de landbouw) kan ook gesteld worden dat men weer durft te ondernemen nu het einde van de crisis in zicht lijkt. De meest opvallende sector - die na lange tijd weer een groei laat zien - is de financiële dienstverlening.

In vergelijking met Nederland is de procentuele stijging van het aantal starters in de Stadsregio iets groter. Landelijk stijgt het aantal startende bedrijven met 18,1% tegenover 20,9% in de Stadsregio. Vergeleken met Nederland neemt het aantal starters in de Stadsregio vooral toe in de landbouw en visserij en in de groothandel. In een viertal sectoren is de procentuele stijging van het aantal starters hoger in Nederland dan in de Stadsregio, namelijk de industrie, detailhandel, financiën en de algemene dienstverlening.

Top 10 branches startende ondernemingen

Gezondheid en welzijn
Cultuur, recreatie
Economische diensten
Fotografie, beurzen, ov.
Kapper, schoonh. verz., ov.
Reparatie, postorders
Groothandel
Automatiseringsdiensten
Overheid en onderwijs
Burg.-/utiliteitsbouw

Indien verder ingezoomd wordt op de branches in de Stadsregio, dan blijkt bovenstaande top 10 van toepassing waar de meeste starters zich bevinden. Dit beeld laat zien dat de opkomst van de zelfstandig zonder personeel (zzp'er) zich verder doorzet. Zzp'ers zijn vooral terug te vinden in deze top 10 (b.v. thuiszorg, verpleegkundige, kappers, cultuur, postorderbedrijven).

Startende bedrijven per sector naar gemeente

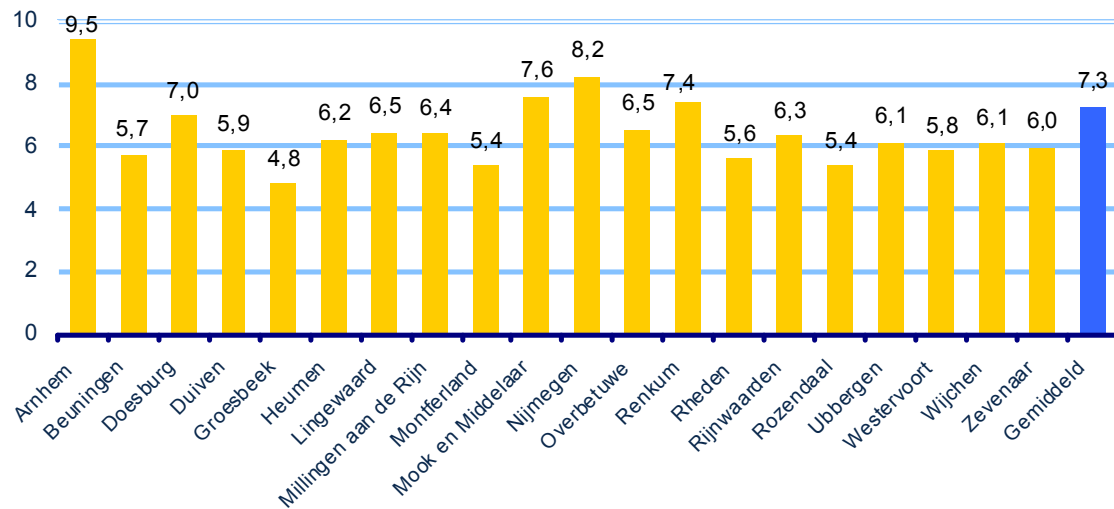
Startende ondernemingen per sector

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financiën	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL	Δ% 2009-2010
Arnhem	12	29	94	62	165	44	68	8	208	267	254	180	1.391	18,5%
Beuningen	0	5	15	7	11	5	6	2	27	19	30	19	146	14,1%
Doesburg	4	3	6	1	14	1	3	1	20	9	10	9	81	32,8%
Duiven	2	6	10	8	14	2	7	0	26	29	16	31	151	10,2%
Groesbeek	0	3	7	4	9	5	0	0	19	14	16	14	91	23,0%
Heumen	4	2	7	3	6	1	2	1	21	12	13	31	103	24,1%
Lingewaard	5	7	39	16	36	10	9	1	47	34	44	46	294	29,5%
Millingen aan de Rijn	1	1	5	2	6	2	1	0	3	5	7	5	38	35,7%
Montferland	6	7	31	14	34	6	1	0	24	18	20	28	189	43,2%
Mook en Middelaar	1	2	5	2	6	2	1	0	9	5	7	21	61	35,6%
Nijmegen	6	20	95	67	111	44	23	4	219	200	209	345	1.343	19,9%
Overbetuwe	8	8	28	9	34	4	3	3	51	43	40	66	297	12,9%
Renkum	1	11	22	8	21	6	4	1	58	26	29	47	234	58,1%
Rheden	5	5	17	8	38	10	6	1	40	36	38	41	245	20,1%
Rijnwaarden	0	2	13	2	10	1	2	0	9	10	12	9	70	20,7%
Rozendaal	0	0	1	0	0	0	0	0	2	3	1	1	8	-27,3%
Ubbergen	0	2	6	1	9	2	1	0	8	6	6	16	57	1,8%
Westervoort	0	4	15	1	13	2	4	0	9	8	18	15	89	15,6%
Wijchen	7	8	19	17	42	2	6	2	34	30	43	35	245	13,4%
Zevenaar	2	6	18	16	26	5	4	0	16	24	33	40	190	17,3%
Totaal Stadsregio	64	131	453	248	605	154	151	24	850	798	846	999	5.323	20,9%

De meeste startende bedrijven in de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn (vanzelfsprekend) te vinden in de twee grootste gemeenten: Arnhem en Nijmegen. Het aantal starters in de gemeente Arnhem in 2010 komt uit op 1.391. In Nijmegen zijn dat er 1.343. Het leeuwendeel van de startende bedrijven komt voor rekening van de dienstverlening en de detailhandel. Na de gemeenten Arnhem en Nijmegen zijn de meeste starters in de Stadsregio afkomstig uit de gemeenten Overbetuwe en Lingewaard. Het aantal startende bedrijven bedraagt hier bijna 300 ondernemingen. De minste startende bedrijven zijn te vinden in de gemeente Rozendaal, namelijk 8. Vorig jaar waren dit er nog 11.

Startende bedrijven per 1000 inwoners

Startende ondernemingen per 1000 inwoners 2010

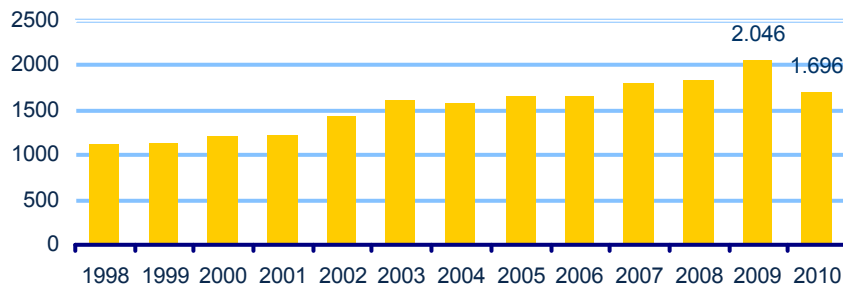

Het gemiddelde aantal startende bedrijven in de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1000 inwoners komt uit op 7,3. Inzoomend op de verschillende gemeenten, dan scoort de gemeente Arnhem het hoogst met 9,5 (vorig jaar was dit 8,1). In de gemeente Groesbeek is het aantal starters per 1000 inwoners het laagst, namelijk 4,8.

3 Nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen

Oprichtingen 1998 - 2010

Zoals bovenstaande grafiek laat zien, is het totaal aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen in 2010 behoorlijk gedaald. In 2009 werden 2.046 nieuwe nevenvestigingen/dochterondernemingen in het handelsregister ingeschreven. In 2010 is dit aantal gedaald naar 1.696. Dit komt neer op een daling van 17,1%. Deze daling wordt veroorzaakt door twee factoren. Enerzijds worden door de economische teruggang, simpelweg minder nevenvestigingen opgericht. Anderzijds is er een verandering waarneembaar in de structuur van het inrichten van een onderneming met haar onderliggende bv's. Deze verandering brengt met zich mee dat er minder dochterondernemingen (onderliggende bv's) worden opgericht.

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen per bedrijfssector

Oprichtingen per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	27	14	-13	-48,1%	-4,7%
Industrie	81	69	-12	-14,8%	-10,4%
Bouwnijverheid	152	87	-65	-42,8%	-27,4%
Groothandel	173	139	-34	-19,7%	-5,9%
Detailhandel	263	248	-15	-5,7%	1,7%
Horeca	101	97	-4	-4,0%	-3,1%
Vervoer	72	51	-21	-29,2%	-8,9%
Financiën	36	54	18	50,0%	7,7%
Adviesdiensten	374	310	-64	-17,1%	-23,9%
Facilitaire diensten	313	234	-79	-25,2%	-9,4%
Persoonlijke diensten	241	186	-55	-22,8%	-11,8%
Algemene diensten	213	207	-6	-2,8%	-1,0%
Totaal	2.046	1.696	-350	-17,1%	-9,9%

In totaal is het aantal nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen in 2010 met 17,1% gedaald ten opzichte van 2009. In de stadsregio noteren nagenoeg alle sectoren een daling. De grootse procentuele dalingen doen zich voor in de bouwnijverheid en in de landbouw en visserij. Alleen het aantal oprichtingen in de financiële dienstverlening vertoont een stijging. Dit beeld komt bijna overeen met die van Nederland. Hier laat de detailhandel echter ook een toename zien. Landelijk is het aantal nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen gedaald met 9,9%.

Oprichtingen per sector naar gemeente

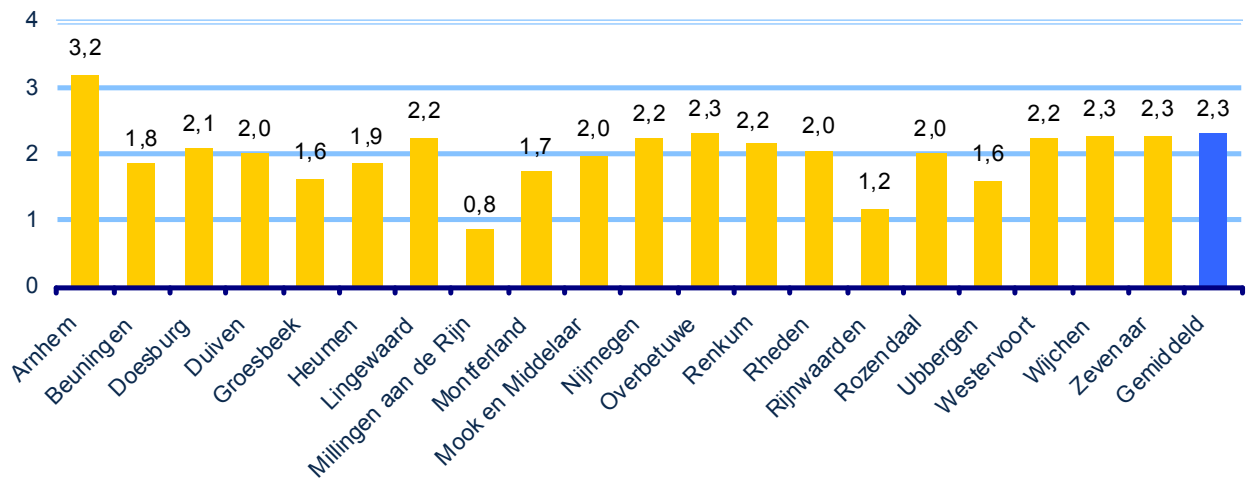
Oprichtingen per sector

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financiën	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL	% 2009-2010
Arnhem	5	17	19	25	69	22	15	10	95	77	51	66	471	-18,1%
Beuningen	0	2	4	5	2	1	2	4	12	7	4	4	47	-9,6%
Doesburg	0	0	2	3	3	1	1	0	7	2	2	3	24	-4,0%
Duiven	0	0	2	8	11	2	3	2	7	5	3	8	51	-32,0%
Groesbeek	0	2	2	3	2	5	0	0	7	6	1	3	31	14,8%
Heumen	0	1	1	2	6	1	2	3	6	5	1	3	31	-8,8%
Lingewaard	3	3	3	10	14	4	5	8	18	7	14	13	102	3,0%
Millingen aan de Rijn	0	0	1	0	0	1	0	1	0	2	0	0	5	-37,5%
Montferland	1	5	4	7	6	3	0	2	10	8	6	9	61	-30,7%
Mook en Middelaar	0	3	1	0	1	2	0	0	1	3	1	4	16	0,0%
Nijmegen	0	12	17	29	53	25	11	8	58	60	46	45	364	-18,6%
Overbetuwe	3	8	8	9	13	4	6	6	19	9	14	6	105	-15,3%
Renkum	2	3	3	5	14	7	0	0	19	4	9	3	69	-42,0%
Rheden	0	2	3	11	18	4	1	4	14	12	12	8	89	-9,2%
Rijnwaarden	0	2	3	2	2	2	0	0	1	1	0	0	13	-45,8%
Rozendaal	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3	-40,0%
Ubbergen	0	2	0	0	1	1	1	1	3	2	1	3	15	-16,7%
Westervoort	0	0	3	4	6	3	0	0	5	4	7	2	34	0,0%
Wijchen	0	3	3	13	16	3	2	3	20	12	7	10	92	0,0%
Zevenaar	0	3	8	2	11	6	2	2	8	8	7	16	73	-15,1%
Totaal Stadsregio	14	69	87	139	248	97	51	54	310	234	186	207	1.696	-17,1%

De meeste (471) nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen zijn opgericht in de gemeente Arnhem. Op de tweede plaats staat de gemeente Nijmegen, met 364 nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen. De sectoren waarin de meeste oprichtingen plaatsvinden zijn de detailhandel en in de adviserende dienstverlening.

Overige oprichtingen per 1000 inwoners

Oprichtingen per 1000 inwoners 2010

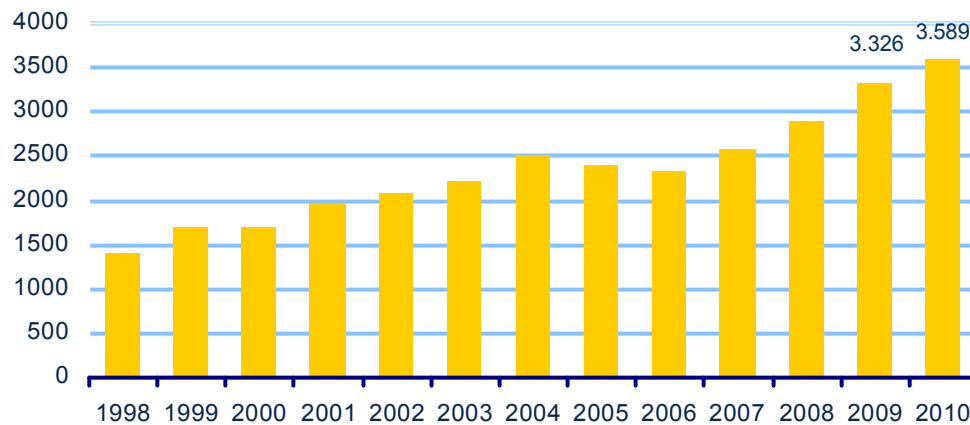

Zoals uit de bovenstaande grafiek blijkt, ligt het gemiddelde aantal nieuwe nevenvestigingen/dochterondernemingen per 1000 inwoners in de Stadsregio Arnhem Nijmegen op 2,3. Vorig jaar was dit nog 2,8. Van de 20 gemeenten in de Stadsregio zitten er 16 gemeenten onder dit gemiddelde, 4 gemeenten zitten op of boven dit gemiddelde. Het best scoort de gemeente Arnhem. Het laagst scoren de gemeente Millingen aan de Rijn en Rijnwaarden.

4 Opheffingen

Ontwikkeling opheffingen

Opheffingen 1999 - 2010

2010 is het jaar dat de opheffingen zijn toegenomen met 7,9% in de Stadsregio. In het afgelopen jaar sloten 3.589 bedrijven definitief de deuren. Vorig jaar waren dit er nog 3.326. Aangezien de populatie door de nieuwe handelsregisterwet toeneemt, is het min of meer een logisch gevolg dat de opheffingen ook toenemen.

Ontwikkeling opheffingen per bedrijfssector

Opheffingen per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	37	48	11	29,7%	17,8%
Industrie	146	172	26	17,8%	0,6%
Bouwnijverheid	417	365	-52	-12,5%	-0,1%
Groothandel	296	295	-1	-0,3%	-4,8%
Detailhandel	581	563	-18	-3,1%	6,6%
Horeca	163	160	-3	-1,8%	9,9%
Vervoer	142	157	15	10,6%	6,0%
Financiën	62	47	-15	-24,2%	0,7%
Adviesdiensten	426	517	91	21,4%	12,0%
Facilitaire diensten	467	529	62	13,3%	9,0%
Persoonlijke diensten	372	403	31	8,3%	10,4%
Algemene diensten	217	333	116	53,5%	44,0%
Totaal	3.326	3.589	263	7,9%	8,0%

In 2010 is het aantal opheffingen in de Stadsregio Arnhem Nijmegen met 7,9% gestegen in vergelijking met 2009. Het merendeel van de sectoren draagt bij aan deze toename. In een vijftal sectoren is er sprake van een afname van het aantal opheffingen. De meest opvallende is de bouw. Echter, aangezien in deze sector voorheen de zwaarste klappen zijn gevallen is dit beeld niet vreemd.

In vergelijking met Nederland is het aantal opheffingen in de Stadsregio Arnhem Nijmegen iets lager. In Nederland nemen de opheffingen toe met 8,0%. Landelijk is er een enkele sector waar het aantal opheffingen is gedaald, namelijk in de bouw.

Opheffingen per sector naar gemeente

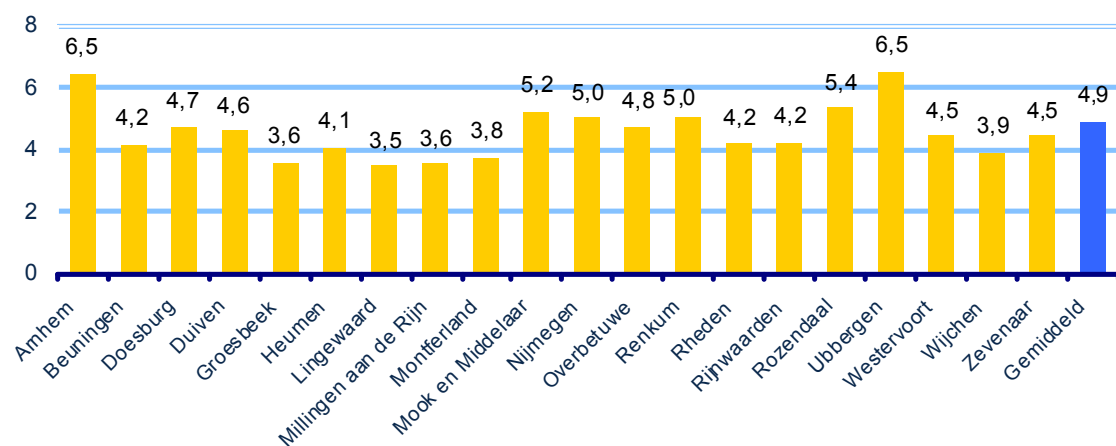
Opheffingen per sector naar gemeente

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financiën	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL	Δ% 2009-2010
Arnhem	5	33	88	72	143	37	46	13	156	158	111	91	953	10,3%
Beuningen	1	6	10	6	16	6	5	1	18	12	16	10	107	23,0%
Doesburg	1	5	8	3	14	1	3	0	5	6	5	4	55	5,8%
Duiven	3	4	11	19	15	1	5	0	21	16	12	11	118	-13,9%
Groesbeek	3	3	12	2	8	3	2	2	10	7	10	6	68	25,9%
Heumen	0	3	8	2	11	2	5	1	9	12	8	7	68	-4,2%
Lingewaard	9	11	15	10	31	7	7	2	17	10	29	10	158	0,6%
Millingen aan de Rijn	1	0	1	2	6	1	0	1	0	4	3	2	21	5,0%
Montferland	3	11	21	10	21	8	8	2	11	15	12	10	132	-5,0%
Mook en Middelaar	0	5	1	2	4	5	0	0	14	5	3	3	42	23,5%
Nijmegen	2	44	86	62	127	45	32	8	103	135	84	93	821	1,4%
Overbetuwe	7	10	20	26	37	11	8	7	36	21	23	11	217	26,9%
Renkum	5	8	17	11	19	5	4	5	32	16	21	16	159	39,5%
Rheden	1	11	16	20	32	7	6	3	29	22	18	20	185	10,8%
Rijnwaarden	2	1	6	6	9	3	3	0	4	8	4	1	47	30,6%
Rozendaal	0	0	0	1	2	0	0	0	1	1	0	3	8	33,3%
Ubbergen	1	2	7	7	3	2	1	1	5	23	4	5	61	69,4%
Westervoort	3	2	10	6	14	4	3	0	6	13	4	3	68	11,5%
Wijchen	1	9	9	13	25	4	9	1	25	30	17	15	158	-7,1%
Zevenaar	0	4	19	15	26	8	10	0	15	15	19	12	143	2,1%
Totaal Stadsregio	48	172	365	295	563	160	157	47	517	529	403	333	3.589	7,9%

Van alle opgeheven bedrijven in de Stadsregio Arnhem Nijmegen komt ruim een kwart voor rekening van de gemeente Arnhem, gevolgd door de gemeente Nijmegen. In de gemeente Rozendaal waren er slechts 8 bedrijven die definitief de deuren sloten.

Opheffingen per 1000 inwoners

Opheffingen per 1000 inwoners 2010

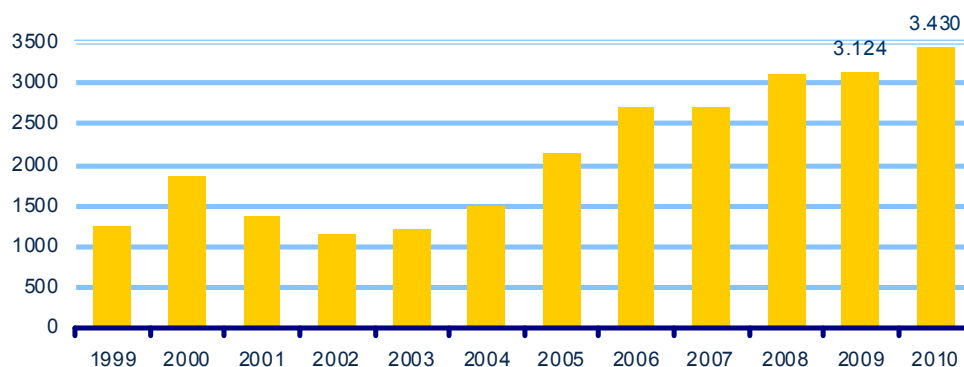

Het gemiddeld aantal opheffingen per 1000 inwoners komt in de Stadsregio Arnhem Nijmegen uit op 4,9. Vorig jaar was dit cijfer 4,6. Deze indicator komt het hoogst uit in de gemeenten Ubbergen en Arnhem en het laagst in de gemeente Lingewaard.

5 Saldo starters+oprichtingen – opheffingen (aanwas)

Ontwikkeling aanwas

Aanwas 1999 - 2010

In 2000 bedroeg de aanwas – saldo van oprichtingen en opheffingen - 1.849 bedrijven. Daarna volgde een aantal magere jaren waarin de aanwas jaarlijks afnam. Vanaf het jaar 2004 zit de aanwas weer in de lift. In 2010 is het saldo van oprichtingen minus opheffingen gestegen ten opzicht van 2009. De aanwas in het afgelopen jaar bedroeg 3.430. In 2009 bleef de teller steken op 3.124. Dit is een lichte stijging van 9,8%.

Ontwikkeling aanwas per bedrijfssector

Aanwas per sector

	2009	2010	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	36	30	-6	-16,7%	-16,2%
Industrie	40	28	-12	-30,0%	53,4%
Bouwnijverheid	123	175	52	42,3%	8,8%
Groothandel	67	92	25	37,3%	31,0%
Detailhandel	194	290	96	49,5%	35,3%
Horeca	47	91	44	93,6%	23,9%
Vervoer	41	45	4	9,8%	45,3%
Financiën	-10	31	41	410,0%	87,5%
Adviesdiensten	662	643	-19	-2,9%	-2,1%
Facilitaire diensten	487	503	16	3,3%	19,3%
Persoonlijke diensten	565	629	64	11,3%	3,9%
Algemene diensten	872	873	1	0,1%	6,8%
Totaal	3.124	3.430	306	9,8%	11,5%

De aanwas is in 2010 in vergelijking met jaar daarvoor met 9,8% gestegen. Wanneer gekeken wordt naar de diverse sectoren dan zijn duidelijke verschillen waarneembaar. Op drie sectoren na is de aanwas gestegen. Vooral die van

de financiële sector is indrukwekkend. Verder doen de horeca en de detailhandel goede zaken. In vergelijking met Nederland is de procentuele stijging van de aanwas in de Stadsregio Arnhem Nijmegen lager. Landelijk bedraagt de stijging van de aanwas 11,5%

Aanwas per sector naar gemeente

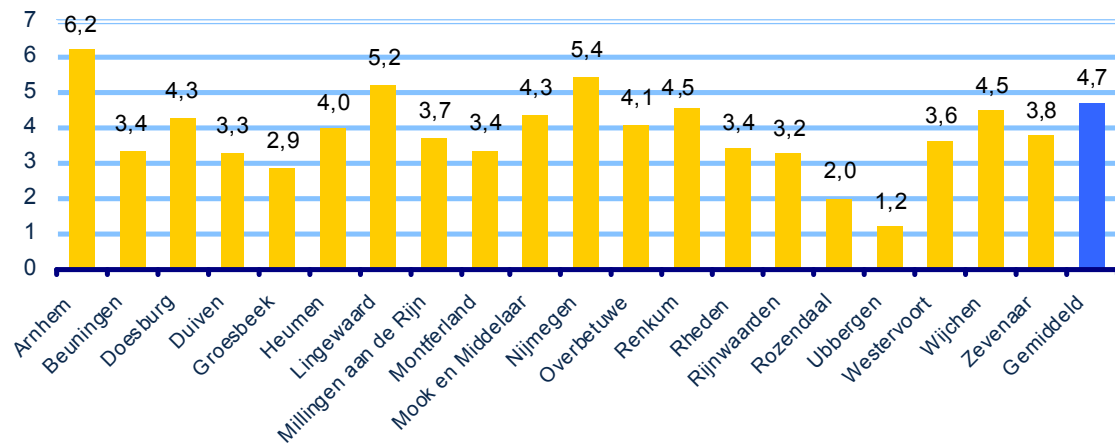
Aanwas per sector naar gemeente

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financiën	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL	Δ% 2009-2010
Arnhem	12	13	25	15	91	29	37	5	147	186	194	155	909	2,7%
Beuningen	-1	1	9	6	-3	0	3	5	21	14	18	13	86	-7,5%
Doesburg	3	-2	0	1	3	1	1	1	22	5	7	8	50	47,1%
Duiven	-1	2	1	-3	10	3	5	2	12	18	7	28	84	12,0%
Groesbeek	-3	2	-3	5	3	7	-2	-2	16	13	7	11	54	14,9%
Heumen	4	0	0	3	1	0	-1	3	18	5	6	27	66	43,5%
Lingewaard	-1	-1	27	16	19	7	7	7	48	31	29	49	238	40,8%
Millingen aan de Rijn	0	1	5	0	0	2	1	0	3	3	4	3	22	37,5%
Montferland	4	1	14	11	19	1	-7	0	23	11	14	27	118	45,7%
Mook en Middelaar	1	0	5	0	3	-1	1	0	-4	3	5	22	35	29,6%
Nijmegen	4	-12	26	34	37	24	2	4	174	125	171	297	886	17,0%
Overbetuwe	4	6	16	-8	10	-3	1	2	34	31	31	61	185	-14,4%
Renkum	-2	6	8	2	16	8	0	-4	45	14	17	34	144	-5,9%
Rheden	4	-4	4	-1	24	7	1	2	25	26	32	29	149	10,4%
Rijnwaarden	-2	3	10	-2	3	0	-1	0	6	3	8	8	36	-21,7%
Rozendaal	0	1	1	0	-2	0	0	0	1	2	1	-1	3	-70,0%
Ubbergen	-1	2	-1	-6	7	1	1	0	6	-15	3	14	11	-71,1%
Westervoort	-3	2	8	-1	5	1	1	0	8	-1	21	14	55	10,0%
Wijchen	6	2	13	17	33	1	-1	4	29	12	33	30	179	29,7%
Zevenaar	2	5	7	3	11	3	-4	2	9	17	21	44	120	11,1%
Totaal Stadsregio	30	28	175	92	290	91	45	31	643	503	629	873	3.430	9,8%

In de Stadsregio Arnhem Nijmegen is de aanwas het meest positief in de gemeenten Arnhem en Nijmegen. Met name de dienstverlenende sectoren en de detailhandel scoren erg goed. In de gemeente met de minste inwoners – Rozendaal - bedraagt de aanwas 3 ondernemingen, waar dit er vorig jaar nog 10 waren.

Aanwas per 1000 inwoners

Aanwas per 1000 inwoners 2010

Kijkend naar de aanwas per 1000 inwoners dan blijkt het gemiddelde in de Stadsregio Arnhem Nijmegen uit te komen op 4,7. Vorig jaar was dit 4,3. Het saldo van oprichtingen en opheffingen per 1000 inwoners loopt in de Stadsregio uiteen van 6,2 (gemeente Arnhem) en 1,2 (gemeente Ubbergen).

6 Immigratie en emigratie

Immigratie en emigratie: gemeenten Stadsregio Arnhem - Nijmegen, 2010

	Immigratie	Emigratie	Saldo	Werkgelegenheid
Arnhem	453	498	-45	597
Beuningen	46	65	-19	-81
Doesburg	40	33	7	-20
Duiven	84	85	-1	-93
Groesbeek	57	34	23	51
Heumen	49	50	-1	-124
Lingewaard	112	122	-10	-201
Millingen aan de Rijn	6	7	-1	7
Montferland	80	72	8	-69
Mook en Middelaar	20	34	-14	-24
Nijmegen	352	423	-71	70
Overbetuwe	169	120	49	247
Renkum	94	94	0	-5
Rheden	124	133	-9	-220
Rijnwaarden	18	16	2	0
Rozendaal	5	2	3	5
Ubbergen	40	26	14	16
Westervoort	42	50	-8	-411
Wijchen	105	85	20	166
Zevenaar	85	82	3	116
Totaal	1.981	2.031	-50	27

In bovenstaand overzicht staat het aantal (bestaande) bedrijven dat vertrokken is (emigratie) uit of zich hebben gevestigd (immigratie) in een bepaalde gemeente. Van de 20 gemeenten in de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn er negen met een positief migratiesaldo. Koploper is de gemeente Overbetuwe. In deze gemeente hebben zich 169 bedrijven gevestigd en zijn 120 bedrijven vertrokken. Dit resulteert in een migratiesaldo van 49 bedrijven. Andere gemeenten met een positief migratiesaldo zijn: Doesburg, Groesbeek, Montferland, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Wijchen en Zevenaar. De gemeenten Arnhem en Nijmegen hebben het meest negatieve migratiesaldo.

Wat voor een gevolgen deze migratiestromen hebben op de werkgelegenheid staat ook in deze tabel weergegeven. De gemeente Arnhem maakt de meest positieve ontwikkeling door. Daarentegen heeft de migratie voor de gemeente Westervoort de meest negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid. Kanttekening is dat in de gemeente Arnhem geldt dat het hier veelal gaat om bedrijven die nu de hoofdvestiging in Arnhem hebben. De totale werkgelegenheid is opgenomen bij deze hoofdvestiging. Dit betekent echter niet dat deze werkgelegenheid volledig in Arnhem aanwezig is maar dat deze vanuit Arnhem worden gestuurd.

7 Nieuwe inschrijfplichtigen

In het recente verleden – voor 1 juli 2008 – was niet elke organisatie of bedrijf inschrijfplichtig bij de kamer van koophandel. Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Handelsregisterwet (NHR) is dit wel het geval. Sinds 1 juli 2008 zijn de nieuwe inschrijfplichtige groepen gefaseerd aangeschreven met het verzoek zich in te schrijven. De nieuwe inschrijfplichtige bedrijven maken 8,0% uit van het handelsregister in de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Deze groep nieuwe inschrijfplichtigen (NI) wordt niet tot de starters of overige oprichtingen gerekend, maar zijn opgenomen in de groep ‘inschrijving door wetwijziging’. De grootte van deze groep en enkele kenmerken van de groep worden in dit hoofdstuk inzichtelijk gemaakt.

In de onderstaande tabel wordt de impact van het NHR inzichtelijk gemaakt. De nieuwe inschrijvingen in het NHR worden gespiegeld aan het aantal bedrijven op 1 januari 2011. In de tabel staan alleen de economisch actieve inschrijvingen vermeld. Dat tempert het beeld dat de impact van het NHR heeft maar het geeft wel de stand weer van het actieve handelsverkeer. (Onder economisch inactieven wordt de sector zakelijk beheer gezien, maar ook de Verenigingen van Eigenaars (VVE's), de overheid en kerken (die met het NHR inschrijfplichtig geworden zijn). Die zijn nu buiten beschouwing gelaten.

Impact Nieuwe inschrijvingen

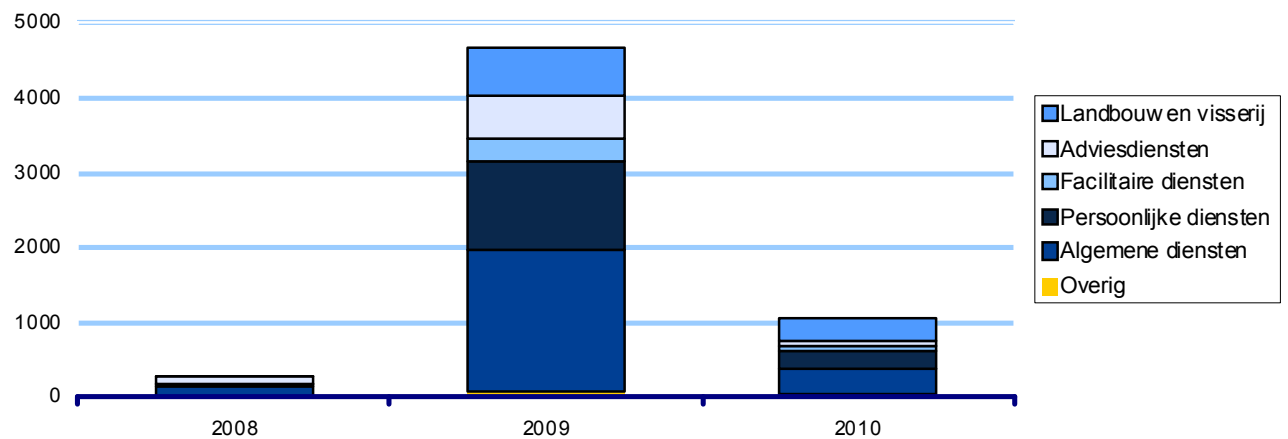
	Economisch actieve inschrijvingen van 1-7-2008 tot 1-1-2011	Totaal aantal inschrijvingen per 1-1-2011	Verhouding
Landbouw en visserij	907	2.148	42,2%
Industrie	25	2.981	0,8%
Bouwnijverheid	6	5.255	0,1%
Groothandel	11	4.308	0,3%
Detailhandel	23	6.358	0,4%
Horeca	6	2.201	0,3%
Vervoer	14	1.738	0,8%
Financiën	9	826	1,1%
Adviesdiensten	767	10.229	7,5%
Facilitaire diensten	379	7.164	5,3%
Persoonlijke diensten	1.433	8.381	17,1%
Algemene diensten	2.399	7.517	31,9%
Zakelijk beheer	29	16.077	0,2%
Totaal	6.008	75.183	8,0%

Uit de tabel blijkt zowel in absolute als relatieve zin dat het NHR de grootste impact heeft op de sectoren algemene diensten en landbouw en visserij. Binnen de algemene diensten vallen veel eenmanszaken en maatschappen (praktijken van o.m. tandartsen, huisartsen, medisch specialisten, fysiotherapeuten, psychotherapeuten/-logen. Binnen de landbouw en visserij zijn het onder meer de volgende activiteiten; fokken en houden van melkvee, runderen, varkens en de akkerbouw. Ook andere dienstverlenende sectoren als de persoonlijke diensten (beoefening van podiumkunst, scheppende kunst/documentaire schrijvers en kappers), de adviesdiensten

(organisatie- en adviesbureaus, notaris- en advocatenkantoren, accountants-, belastingadvies- en boekhoudkantoren) en de facilitaire diensten (vertalers en tolken, fotografie, industrieel ontwerp en vormgeving) zijn door het NHR fors gegroeid.

Een nadere analyse is gemaakt van het moment waarop de nieuw inschrijfplichtigen zich bij de kamer van koophandel hebben ingeschreven per sector. Hierbij valt op dat net na de inwerkingtreding van het NHR weinig bedrijven zich ingeschreven hebben. Vanaf 2009 zijn deze inschrijvingen goed op gang gekomen. Het jaar 2010 laat zien dat de piek voorbij is maar dat in het NHR nog steeds nieuwe inschrijvingen door de wetwijziging plaatsvinden.

Nieuwe Inschrijvingen in de Stadsregio per jaar naar sector

8 Bijlagen

8.1 Verantwoording

Voor een goede interpretatie van de cijfers in deze rapportage is het van belang kennis te nemen van onderstaande opmerkingen.

- De gegevens over starters, nieuwe dochterondernemingen/ nevenvestigingen, opheffingen, faillissementen en schuldsaneringen/surseances van betalingen zijn gebaseerd op mutaties in het Handelsregister.
- Omdat alle kamers van koophandel de mutaties registreren zijn ook landelijke cijfers beschikbaar. Dit maakt het mogelijk een zuivere vergelijking te maken tussen cijfers van Centraal Gelderland en het Nederlandse gemiddelde.
- Achterliggende motieven bij oprichting en opheffing worden niet geïnventariseerd.
- Wanneer we spreken over ondernemingen of bedrijven worden *vestigingen* bedoeld, dat wil zeggen alle ruimtelijk onderscheiden eenheden van ondernemingen. De groep zakelijk beheer (holdings, financieel beheer e.d.) is buiten beschouwing gelaten. Dit zijn voor het merendeel 'papieren' vestigingen, waar geen concrete bedrijfsactiviteiten plaatsvinden.
- Niet alle ondernemingen waren inschrijfplichtig voor de Handelsregisterwet. Niet inschrijfplichtig waren: (semi)overheid, ondernemingen in de landbouw en visserij met als rechtsvorm de eenmanszaak en de vrije beroepen. **Vanaf 1 juli 2008 is het Nieuwe Handelsregister (NHR) van kracht geworden en geldt wel een inschrijfplicht voor bovengenoemde sectoren.**
- Er is geen ondergrens gesteld aan het aantal personen werkzaam binnen de onderneming. Dus ondernemingen waar één parttimer actief is (directeur/ eigenaar meegerekend), zijn ook in de cijfers opgenomen.

8.2 Verklaring van begrippen

Starter	Een nieuwe onderneming gevestigd door een ondernemer die nog geen onderneming drijft.
Opheffing	Het staken van de activiteiten door een onderneming.
Nevenvestiging	Een ondernemingsonderdeel (niet de hoofdvestiging), dat geheel of ten dele is ondergebracht in een gebouw waar duurzaam bedrijfsuitoefening van de onderneming plaatsvindt.
Dochteronderneming	Een dochteronderneming is een onderneming waarin een andere onderneming (de moederonderneming of moedermaatschappij) een controlerend belang heeft.
Faillissement	De toestand waarin een schuldenaar opgehouden is te betalen en op verzoek van zichzelf of van schuldeisers bij rechterlijk vonnis failliet is verklaard.

8.3 Sectorindeling

Sectorindeling

Sector	Branches
Landbouw en visserij	Landbouw en bosbouw
	Visserij
Industrie	Delfstoffenwinning
	Voedingsmiddelen
	Textiel, lederwaren
	Houtindustrie
	Bouwmat. en glas
	Papierindustrie
	Uitgeverij, drukkerij
	Chemie en kunststof
	Basismetaal
	Metaalproducten
	Machines
	Electr.- en opt-app.
	Transportmiddelen
	Overige industrie
Bouw	Burg./utiliteitsbouw
	Infrastructuur
	Bouwinstallatie
	Bouwspecialismen
Groothandel	Groothandel
Detailhandel	Detailhandel food
	Detailhandel non-food
	Reparatie, postorders
	Detailhandel auto
	Markt- en straathandel
Horeca	Hotels, pensions
	Kampeervak. verblijven
	Restaurants, cafetaria
	Cafés
Vervoer	Wegtransport
	Overig vervoer
	Post en communicatie
	Diensten t.b.v. vervoer
Financiën	Banken, verzekeringen
Adviesdiensten	Rechtsk.-/adm. Diensten
	Economische diensten

	Ingenieursbureaus
	Reclamebureaus
Facilitaire diensten	Automatiseringsdiensten
	Onderzoek/ontwikkeling
	Verhuurbedrijven
	Milieubedrijven
	Schoonmaakbedrijven
	Uitzendb./beveiliging
	Fotografie, beurzen, ov.
Persoonlijke diensten	Onroerend goed
	Cultuur, recreatie
	Wasserij, stomerij
	Kappers, schoonh.v., ov
Algemene diensten	Nutsbedrijven
	Overheid en onderwijs
	Gezondheid en welzijn
	Maatschappelijk org.